

РЕЦЕНЗІЯ

доцента кафедри цивільного та господарського права
Національного університету біоресурсів і природокористування України,
кандидата юридичних наук, доцента **ПАНЬКОВОЇ Лілії Олександрівни**
на дисертацію **ТКАЧУКА Олексія Петровича**
на тему: **«Публічно-правова охорона добре відомого позначення в Україні»**,
подану на здобуття ступеня доктора філософії
за спеціальністю 081 «Право» галузі знань 08 «Право»

Актуальність обраної теми дослідження. Актуальність дослідження публічно-правової охорони добре відомого позначення в Україні обумовлена необхідністю створення справедливих умов для учасників ринку та запобігання проявам недобросовісної конкуренції.

Україна є учасницею Паризької конвенції про охорону промислової власності від 20 березня 1883 року, яка є основною міжнародною угодою, у сфері охорони прав на об'єкти промислової власності. Стаття 6bis Паризької конвенції про охорону промислової власності присвячена загальновідомим товарним знакам, Угода ТРІПС оперує поняттям «широковідомий торговий знак», що свідчить про загальновизнану цінність даного об'єкту права інтелектуальної власності. Водночас, фіксується масове порушення норм про добре відомі торговельні марки, що потребує активних наукових пошуків та розроблення рекомендацій щодо посилення охорони зазначеного об'єкту. Представлене дослідження має сприяти кращому розумінню охоронних та захисних функцій держави у сфері права інтелектуальної власності через призму публічно-правової охорони добре відомого позначення. Проблематика дисертаційного дослідження також актуалізується через тривалі процеси реформування державних інституцій у сфері права інтелектуальної власності. Сукупність означених факторів вказує на актуальність дисертаційного дослідження та перспективу наукової розробки проблеми охорони добре відомого позначення та його співвідношення з поняттям добре відомої торговельної марки (знак для товарів і послуг).

Враховуючи євроінтеграційні прагнення України корисним є вивчення і узагальнення зарубіжного досвіду правової охорони добре відомого позначення як важливого об'єкта права інтелектуальної власності.

Дисертаційне дослідження виконано відповідно до п. 1.14 Пріоритетних напрямів фундаментальних та прикладних наукових досліджень у галузі права Стратегії розвитку Національної академії правових наук України на 2021–2025 роки від 26.03.2021 р. № 12-21, а також згідно з тематикою наукових досліджень Національного університету біоресурсів і природокористування України, зокрема темою «Актуальні питання приватно-правового регулювання в Україні» (номер державної реєстрації 0119U103923).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. З огляду на відсутність комплексних дисертаційних

досліджень публічно-правової охорони добре відомого позначення в Україні, рецензована дисертація має високий рівень новизни. Викладені в дисертації наукові твердження, висновки та рекомендації належним чином підтверджені автором, є результатом акумульованих наукових ідей, поглядів провідних науковців та положень чинних нормативно-правових актів. Висновки відповідають поставленим цілям роботи, що досягнуто завдяки обґрунтованому вибору методології дослідження. У рецензованій дисертації було використано широкий спектр методів, у тому числі загально-науковий метод комплексного аналізу використано при визначенні соціально-економічної проблематики добре відомого позначення та завдань правової охорони в цій галузі (підрозділи 1.1, 1.2); порівняльно-правовий метод було використано у процесі дослідження міжнародного досвіду та пошуку шляхів вдосконалення публічно-правової охорони добре відомого позначення в законодавстві інших держав (підрозділ 1.3); структурно-функціональний та формально-логічний методи, методи класифікації, групування застосовані для систематизації законодавства, органів публічно-правової охорони добре відомого позначення (підрозділ 2.1); формально-юридичний метод застосовано при визначенні правового становища суб'єктів, що здійснюють спеціальну публічно-правову охорону добре відомого позначення (підрозділи 2.2; 2.3); метод правового механізму реалізації заходів захисту у галузі права інтелектуальної власності на добре відомі позначення (підрозділ 3.1); порівняльно-правовий метод застосовано при дослідженні позитивного досвіду удосконалення системи публічно-правової охорони інтелектуальної власності в Україні (підрозділ 3.2) тощо.

Мета дисертаційного дослідження полягала у комплексному дослідженні теоретико-методологічних засад та організації публічно-правової охорони добре відомого позначення в Україні, проведення правового аналізу новоствореної державної системи правової охорони інтелектуальної власності, у тому числі на добре відомі позначення, і формування новітніх підходів до ефективної публічно-правової охорони добре відомої торговельної марки.

Структура дисертації цілком відповідає поставленій меті та завданням наукового дослідження, обґрунтовується особливостями предмета й об'єкта дисертаційного дослідження й включає в себе анотацію, список опублікованих праць за темою дисертації, вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел. Це свідчить, що рівень виконання поставленого перед автором наукового завдання та освоєння методології наукової діяльності є належним.

Вступ містить визначення й обґрунтування актуальності теми дослідження; зв'язок теми дисертації із сучасними дослідженнями, з науковими програмами, планами, темами; визначення мети і завдань дослідження, предмета й об'єкта дослідження, його методів; обґрунтування наукової новизни отриманих результатів.

У **першому розділі** зроблено спробу розкрити поняття «добре відомого позначення» через аналіз теоретичної та нормативної бази щодо торговельної марки, розкрито функції торговельної марки, проаналізовано окремі аспекти правової охорони торговельної марки та проведено порівняння категорій «публічно-правова охорона» та «адміністративно-правова охорона». Проведено термінологічний аналіз поняття «добре відома торговельна марка», «торговельна марка з репутацією», «знаменита торговельна марка». Розкрито питання публічно-правової охорони добре відомого позначення в законодавстві інших країн.

У **другому розділі** розкрито організаційно-правові засади здійснення публічно-правової охорони добре відомого позначення в Україні, зокрема піддаються критичному аналізу повноваження окремих органів влади щодо забезпечення правової охорони добре відомого позначення в Україні. Приділено увагу аналізу процедури визнання добре відомого позначення Апеляційною палатою Українського національного офісу інтелектуальної власності та інновацій та судової практики.

Третій розділ присвячено проблемам захисту добре відомих торгівельних марок. Зокрема досліджено співвідношення правового захисту та правової охорони добре відомих торгових марок, враховуючи особливості надання такої охорони з моменту публічності, запропоновано рекомендації щодо подальшого удосконалення законодавства у даній сфері. Автор справедливо зауважує, що механізм публічно-правової охорони включає в себе систему послідовного виконання організаційних, правових, економічних, статистичних дій, що мають законодавчу основу і мають на меті єдину ціль – впровадження єдиної політики у сфері охорони прав на об'єкти інтелектуальної власності.

У **висновках** сформульовано авторські позиції, що кореспондуються з задачами дисертаційного дослідження публічно-правової охорони добре відомого позначення в Україні. Сформульовані висновки є цілісним викладом здобутих та випрацьованих при проведенні дослідження обґрунтованих наукових положень, які містять теоретичні та практичні рекомендації, спрямовані на покращення публічно-правової охорони добре відомого позначення.

Значення одержаних результатів для науки й практики та рекомендації щодо їх можливого використання. Дисертаційне дослідження може бути використано з метою подальших теоретичних досліджень та в цілях удосконалення практичних заходів у сфері публічно-правової охорони добре відомого позначення в Україні, зокрема, як підґрунтя для подальшого вивчення проблем публічно-правової охорони у цій сфері, у процесі підготовки дисертацій, монографій, аналітичних доповідей. У науково-дослідній сфері – як підґрунтя щодо подальших наукових розробок із досліджуваної проблематики.

У правотворчій діяльності дане дисертаційне дослідження може бути використане з метою оптимізації адміністративного та цивільного законодавства, вдосконалення

юридичної термінології та модернізації системи захисту права інтелектуальної власності в Україні.

Повнота викладення наукових положень, висновків і рекомендацій в наукових публікаціях, зарахованих за темою дисертації. Основні положення та результати дисертаційного дослідження викладено у 9 наукових працях, з яких 5 статей у наукових виданнях, включених до Переліку наукових фахових видань України, стаття у науковому виданні іншої держави, 3 тези наукових доповідей. Вказані публікації чітко та цілком відображають основні наукові положення та досягнення проведеного дисертаційного дослідження.

Відсутність (наявність) порушення академічної доброчесності. Дисертація є самостійною кваліфікаційною науковою працею із науково-обґрунтованими висновками та рекомендаціями, які подано автором для публічного захисту. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідні джерела. У роботі відсутнє привласнення чужих ідей, результатів або слів без оформлення належного цитування.

Питання для дискусійного обговорення та недоліки дисертації щодо її змісту та оформлення:

1. У тексті дисертації спостерігається переважне використання поняття «добре відома торговельна марка», але відсутній чіткий аналіз його співвідношення з поняттям «добре відоме позначення». Потребує додаткового пояснення позиція автора щодо використання поняття «добре відоме позначення» у назві дисертації та переважне використання поняття «добре відома торговельна марка» у тексті роботи.

2. На с. 62 автор стверджує, що «...В Україні, на жаль, відсутнє легалізоване використання територіальних торговельних марок, таких як «Україна». Твердження потребує додаткової аргументації у контексті співвідношення з постановою Кабінету Міністрів України від 23 лютого 2023 року № 197 «Питання популяризації товарів українського виробництва».

3. Потребує додаткової аргументації пропозиція автора про доцільність законодавчого визначення терміна «бренд», висловлена на с. 54 дисертації.

4. Наявні помилки технічного характеру, зокрема: на с. 30, 31 наведено ідентичні цитати, але зазначені різні джерела 7 та 4, на с. 58 помилково вказане джерело 74, джерело 94 – не зазначена авторка публікації. На с. 79 автор посилається на законодавство Литви, хоча коректніше вказувати офіційну назву держави – Литовська Республіка.

Загальний висновок та оцінка дисертації. Зміст роботи відображає основні положення дисертації. Дисертаційне дослідження не містить порушень академічної доброчесності. Результати наукової роботи повно викладені в опублікованих здобувачем наукових публікаціях. Особливо відзначаємо значну цінність та актуальність рецензованої наукової праці, її академічне й прикладне значення.

Отже, дисертація на тему: «Публічно-правова охорона добре відомого позначення в Україні» відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12 січня 2017 року «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» і Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року, а її автор Ткачук Олексій Петрович заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» галузі знань 08 «Право».

Рецензент доцент кафедри цивільного та господарського права Національного університету біоресурсів і природокористування України, кандидата юридичних наук, доцент Лілія Панькова